

אורנילי אזולאי – רקדנית ויוצרת מחול קלאסי - ספרדי ופלמנקו, משוררת ומתרגמת

דבר היוצרת (לקראת כנס סוזן דלל למחול 2014):

בהיותי ילדה התאהבתי במחול הקלאסי ספרדי ובפלמנקו, שהפכו לשפתי האמנותית והמקצועית, והשפיעו השפעה כבירה על מהלך חיי.

כישראלית, התאהבות זו דנה אותי לזרות כפולה: כאן, בישראל, הפכתי לנציגה של תרבות ושל מחול מקסימים ופופולאריים אמנם, אך שאינם ממקומותינו. ומבחינת הספרדים, ככל שהם העריכו יותר את כשרוני ויכולותיי, ידעתי שלפחות בראשית דרכי, היה ביסוד הערכתם גם "למרות" מהותי: "על אף שאינך ספרדייה, את ראויה לתשומת לב רצינית...".

יחד עם זאת, כישראלית, יהודייה ובת למשפחה מעדות ספרד מצד אמי, מאז צעדיי הראשונים במחול הספרדי ומאז יומי הראשון בספרד, מלווים אותי כרוחות רפאים עקשניות משקעי זיכרון גנטי והיסטורי שהופכים אצלי כל צליל תנועה ומבע שאני פוגשת בתרבות הספרדית, לטעונים במיוחד: לעתים בשעת הדמדומים בפאתי רחוב עתיק אני פוגשת את עיניה השחורות והחודרות של סבתי, בדיעה, שנראתה בעצמה כזמרת פלמנקו מרשימה. לרגעים בין סלסולי הגיטרה ב"טנגו פלמנקו" מהדהדים באוזניי מזמורי החזנות שאני שומעת בבית הכנסת, בפרט בימים הנוראים, פיוטי הסליחות בנוסח ספרד. לפעמים בתחנת הרכבת התחתית במדריד אני מתבלבלת לרגע כשנדמה לי שזה עתה חלפה לידי דודתי אסתר, מניפה בידה והיא אצילית ונשית כגבירה אנדלוסית. אני מסכימה עם אלה הטוענים שבגלל תולדותיה המפוארים והטראגיים של יהדות ספרד מערכת היחסים בין ספרד וישראל מעולם לא הייתה ולעולם לא תהיה מערכת יחסים רגילה שבין שתי מדינות כלשהן. ישראל וספרד הן בנות משפחה מדרגה ראשונה, ולא רק שתי ישויות מדיניות המקיימות ביניהן יחסים דיפלומטיים טובים יותר או פחות.

וכך, ככל שהעמקתי ושאני משתדלת להוסיף ולהעמיק את יחסי הקרבה שלי עם רזי אמנות הפלמנקו הקדומה והעשירה, מתחזק אצלי גם הצורך לחדד את זהותי כיוצרת ישראלית. כמי שלא נולדה לתוך עולם הפלמנקו, נדרשתי תחילה לעבור מסלול כפול: ראשית היה עלי ללמוד להכיר, להתקרב, לכבד ולהבין את אמנות הפלמנקו: השירה, נגינת הגיטרה והמחול, שילוש קדוש של מקצב, מלודיה והתכוונות. מערכת מתמטית מדויקת, מרהיבה ומרגשת של צלילים ופעימות המתנהלת לפי חוקים חמורים וקפדניים. ואז היה עליי למצוא את קולי שלי, להגיע לבטא את ה"אני" הפנימי והייחודי שלי במלוא אונו, שכן באחדות מופלאה של ניגודים, נדרש אומן הפלמנקו לציית לחוקי המשחק הנוקשים מחד, ולהפגין אישיות מיוחדת ומקורית מאידך, שהרי הפלמנקו הוא שירתו האישית והנשגבת של האינדיבידואל. התמזל מזלי שעברתי מסלול לא פשוט זה בהדרכתה של מורתני הדגולה סילביה דוראן.

אבל כמהתי ועודני כמהה ליותר מכך: ליצור עבודות דרך שפת התנועה של המחול הספרדי, בהן אני מביאה לידי ביטוי לא רק את הייחוד שלי כרקדנית סולנית, אלא גם מגוון השפעות ותכנים רחב יותר: לגלם בתנועה דמויות מרתקות מתוך מיטב יצירות הספרות העולמית, לספר סיפור, או לאייר במחולי מקצבים ומימדים מוכרים ומוכרים פחות של יצירות מוסיקליות קלאסיות, בנות זמננו, ג'אז, מוסיקת עולם, ועוד. כמו כן, כיצרת ישראלית, מלווה אותי לאורך כל הדרך השפה העברית האהובה, על רבדיה העתיקים והעכשוויים: לעתים הטקסט (שלו רוב מוקלט בקולי שלי), מלווה ברכות פיוטית את המחול האקספרסיבי והדרמטי, ופעמים אחרות ההברות והעיצורים הברורים יוצרים תבניות ומקצבים שמתכתבים ישירות עם קצב נקישות העקבים. המילה היא כוח מכונן ביצירתי. כמעט כל מחול שלי יסודו בתשוקתי לרקוד את המילים שאני כותבת.

יחד עם בניית זהותי כאמנית ישראלית עכשווית תוך הרחבת אופקי המחול הספרדי, חשוב לי מאד לשמר בעבודתי את איכויותיו היסודיות והייחודיות של זה האחרון: בהיות אמנות הפלמנקו בראש ובראשונה צורה מוסיקלית, הקצב הוא נשמת אפה, ומבחינת מבנה מחול הפלמנקו בצורתו הטהורה - המוסיקה היא לו ערך עליון ומנחה. אופי התנועה שואף לשקף באופן נאמן ככל האפשר את רוחה של היצירה המוסיקלית. המתח הפנימי וכוח ההתנגדות, הם הוריה של כל תנועה במחול הפלמנקו, וכשהם מיושמים כראוי, עולה ובא זיכרון הטוריאדור הנלחם בשור, והרקדן נדמה כנאבק בכוח השד: מאבק מסתורי וקדום אשר בו הגיאומטריה המדויקת ביותר, (אפילו ניואנס דק בקו הכתפיים) מחוללת את פלא האמנות.

ברקדנית הספרדייה מתקיימות שתי ישויות: עליונה ותחתונה, והן נפגשות בקו המותניים, אזור הדמדומים. ממותן ומעלה התנועה אצילית ומפוסלת כדמותה של המדונה, וממותן ומטה התנועה ארצית ויצרית. אל לו לפלג הגוף העליון להסגיר את המתרחש מתחת לקו המותניים, ולהפך. כך הופך קו המותניים לגבול דק וטעון בין שני עולמות שונים מאד ששוב, באחזות מופלאה של ניגודים, מתקיימים בתוך אותו גוף. לרקדן הפלמנקו נוכחות מיתולוגית. "מרכז העולם נמצא במקום בו אני עומדת" אמרה מרתה גרהאם, אם המחול המודרני. ואני חשה בכל פעם מחדש שמילותיה משקפות היטב את המעגל האנרגטי שרקדן פלמנקו מעולה שואף ליצור סביבו: עוצמת כוונותיו יוצרת כעין זרקור המקיף ומדגיש כהילה זוהרת את דמותו ותנועותיו.

אך מעל לכל, ואולי דווקא בשל ההוד, ההדר ולעתים אפילו הגנדרנות המסוימת שטבועים במחול הפלמנקו, מניע אותי הרצון לזקק ולהגיע לתמצית, ליסוד. לבטא את הרגש באופן חף ממניירות, מדויק ועמוק ככל האפשר:

להיות יחפה - למרות נעלי העקב המסומרות, ולחולל כערומה - למרות השמלה ארוכת השובל.